

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 107/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Čižmárom, Československej armády 1617/24, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivý proces a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Em 1/2010 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu a spravodlivý proces a na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Em 1/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti okrem vymedzenia právneho rámca a uvedenia judikatúry ústavného súdu, ako aj skutkových okolností a podrobného popisu doterajšieho priebehu napadnutého konania, ktoré začalo 3. marca 2010 (medzitým už právoplatne skončilo, pozn.) namieta, že napadnuté konanie bolo poznačené nielen zbytočnými prietahmi, neefektívnou činnosťou, ale aj nespravodlivým a nezákonným postupom okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľke, ktoré vyústilo až k odopretiu spravodlivosti (denegatio iustitiae).

3. Sťažovateľka vystupovala v konaní o výkon rozhodnutia vo veci maloletého ako povinná (matka maloletého dieťaťa) a v tejto veci v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta najmä zdĺhavosť napadnutého konania mimoriadne citlivej povahy pred okresným súdom, ako aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí vydaných všeobecnými súdmi, čím malo dôjsť k namietanému porušeniu jej označených práv v bode 1.

4. Okresný súd v napadnutom konaní uznesením zo 17. decembra 2018 konanie zastavil s odôvodnením, že syn sťažovateľky v priebehu konania nadobudol 16. decembra 2018 plnoletosť. Súčasne okresný súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) jej odvolanie odmietol uznesením sp. zn. 43 CoE 84/2019 z 28. mája 2019 bez toho, aby sa zaoberal jej námietkami (krajský

súd a konanie pred ním však v petite ústavnej sťažnosti sťažovateľka vôbec nenamieta, pozn.).

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jej práva „*na súdnu a inú právnu ochranu , t. j. právo, aby vec bola prerokovaná efektívne a bez zbytočných prieťahov, tak ako sú tieto práva zaručené v čl. 46, 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 (Právo na spravodlivé súdne konanie) Dohovoru...*“. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a úhrady trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej práva *„na súdnu a inú právnu ochranu , t. j. právo, aby vec bola prerokovaná efektívne a bez zbytočných prietahov, tak ako sú tieto práva zaručené v čl. 46, 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 (Právo na spravodlivé súdne konanie) Dohovoru...“* postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Em 1/2010.

13. Ústavný súd zisťoval, či existujú dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky uvedené v bode 11. Predmetom napadnutého konania bol výkon rozhodnutia, konkrétne realizácia práva otca dieťaťa na styk s jeho maloletým synom, ktoré 1. júla 2019 právoplatne už skončilo. Okresný súd v danej veci aplikoval § 390 písm. d) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov v spojení

s § 26 a 27 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a konanie zastavil, pretože konanie o výkon rozhodnutia možno viesť len vo vzťahu k maloletým osobám a maloletý syn sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], dovŕšil plnoletosť [REDACTED]

14. Krajský súd v bodoch 10 až 14 svojho uznesenia ďalej k veci uviedol: „*ak po vzniku exekučného titulu nastanú také skutočnosti, ktoré vedú k zániku exekučným titulom uloženej povinnosti, súd aj bez návrhu konanie o výkon rozhodnutia uznesením zastaví. V danom kontexte treba pod exekučným titulom rozumieť rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 8C/152/2005-40 zo dňa 15. 02. 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/101/2006-67 zo dňa 19. 09. 2006, ktorými došlo k úprave styku otca s (v tom čase) maloletým [REDACTED] - jeho synom, plnenie ktorých rozhodnutí si oprávnený chcel vynútiť podaním návrhu na výkon súdneho rozhodnutia zo dňa 03. 03. 2010. Vzhľadom na charakter a povahu veci bolo potrebné prihliadnuť na ustanovenia CMP, konkrétne ust. § 370 a riasi., pričom z § 372 CMP vyplýva, že účastníkmi konania o výkone rozhodnutia sú maloletý a ten, kto je z exekučného titulu oprávnený a povinný. Keďže [REDACTED], dovŕšil dňa [REDACTED] 18-ty rok veku života (plnoletosť), automaticky stratil status maloletej osoby. V priebehu konania tak došlo k právnej skutočnosti, na ktorú súd musel prihliadať a nemohol v konaní ďalej pokračovať. Dôvodom je, že exekučný titul sa plnoletosťou [REDACTED] stal neúčinným, čím došlo k zániku uloženej povinnosti, a preto okresný súd v zmysle § 390 písm. d) CMP konanie správne zastavil.*

... *Odvolaací súd po predložení spisu zisťoval, či sú splnené zákonné podmienky pre riadne podanie odvolania. Civilný sporový poriadok v § 359 ustanovuje, že odvolanie môže podať len tá strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. V danej veci to znamená, že keďže odvolanie podala povinná, rozhodnutie ju musí svojím obsahom znevýhodňovať, resp. inak povedané, právne účinky takéhoto rozhodnutia musia zhoršovať právne postavenie povinnej (odvolateľky).*

... *To, či povinnú možno považovať za stranu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, sa dá jednoducho zistiť aj otázkou, či existuje možnosť odvolaním úspešne požadovať na súde vyššieho stupňa odchylné rozhodnutie, ktoré by bolo v jej prospech.*

... V predmetnej veci ide o konanie o výkon rozhodnutia vo veci maloletého, pričom podmienky tohto konania (ako osobitného druhu), sú upravené v štvrtej časti CMP. Tým že došlo k nadobudnutiu plnoletosti doposiaľ maloletého účastníka konania, treba zastavenie konania s poukazom na ust. § 372 v spojení s § 390 písm. d) CMP brať ako zrejmy následok predpokladaný zákonom. Nadobudnutím plnoletosti [REDACTED] neexistuje iná možnosť procesného postupu, ako zastavenie konania z úradnej povinnosti (s poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia), čo znamená, že povinná nemôže na odvolacom súde dosiahnuť iné rozhodnutie, ktorým by sa jej mohlo vyhovieť.

... V zmysle uvedeného rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za rozhodnutie, ktoré by mohlo spôsobiť zhoršenie právneho postavenia povinnej. Povinná proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie a odvolací súd preto nemohol rozhodnúť inak, ako odvolanie povinnej podľa § 386 písm. b) CSP odmietnuť, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.“

15. V citovaných pasážach odôvodnenia krajského súdu (bod 14) nepostrehol ústavný súd žiadne signály arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti tohto uznesenia. Krajský súd procesne odmietol odvolanie sťažovateľky, keďže ju správne v relevantnom čase nepovažoval za osobu oprávnenú odvolanie podať. Na tomto základe preto ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu (aj krajského súdu) v napadnutom konaní nemožno hodnotiť ako svojvoľný alebo arbitrárny a nesúhlas sťažovateľky s postupmi okresného súdu, ako aj krajského súdu nie je dôkazom o ich neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným. Sťažovateľka stratila svoj status povinnej osoby (zákonnej zástupkyne maloletého dieťaťa) z dôvodu dovŕšenia plnoletosti jej maloletého syna, a preto namietané porušenie práva „na súdnu a inú právnu ochranu, t. j. právo, aby vec bola prerokovaná efektívne a bez zbytočných prieťahov, tak ako sú tieto práva zaručené v čl. 46, 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 (Právo na spravodlivé súdne konanie) Dohovoru“ postupom okresného súdu v napadnutom konaní na ústavnom súde už nie je z jej strany namieste, pretože návrh podala už ako zjavne neoprávnená osoba.

16. Čo sa týka oprávnenej osoby na podanie sťažnosti, ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti viackrát vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba, iba ak ide o ochranu jej základných práv. Namietat' porušenie práv inej osoby môže iba zákonný zástupca takej osoby. Zákonný zástupca v takom prípade môže namietat' porušenie práv, kým zákonné zastúpenie trvá, ak to nie je v rozpore s účelom zastúpenia (v danom prípade zákonné zastúpenie trvalo len do dovŕšenia plnoletosti jej syna, pozn.).

17. Z uvedeného vyplýva, že ústavná sťažnosť je ústavnému súdu v tomto prípade podaná sťažovateľkou, ktorá nedisponuje aktívnou vecnou legitimáciou na jej podanie, preto ju ústavný súd po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol ako podanú neoprávnenou osobou (obdobne napr. I. ÚS 171/07, I. ÚS 233/2011).

18. Okrem toho ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorá je kvalifikovane zastúpená advokátom, nespĺňa ani zákonom o ústavnom súde predpísané náležitosti, pretože nie je riadne odôvodnená, a to v časti namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 a čl. 47 ods. 2 ústavy (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Súčasne v odôvodnení ústavnej sťažnosti sťažovateľka označila ako porušovateľa krajský súd, avšak tohto porušovateľa už nepremietla do návrhu na rozhodnutie.

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky mohol odmietnuť nielen z dôvodu, že je podaná neoprávnenou osobou, ale aj preto, že nemá náležitosti ustanovené zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

20. Obiter dictum v závere je potrebné uviesť, že napadnuté konanie v čase podania ústavnej sťažnosti (30. august 2019) bolo právoplatne skončené (1. júl 2019), teda k priet'ahom, resp. k neefektívnej činnosti zo strany okresného súdu, ktorý rozhodol o zastavení konania 17. decembra 2018, už nemohlo ani reálne dochádzať, ako to tvrdí sťažovateľka (tá napadla v ústavnej sťažnosti to isté konanie pred okresným súdom

aj v apríli 2019, a toto konanie je vedené na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 607/2019, pozn.).

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu